

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm In Primam Partem
Sancti Thomæ Tomvs ...**

Complectens ad viginti sex Quæstiones priores, centum & septem
Disputationes in Capita diuisas

Vázquez, Gabriel

Antverpiæ, 1621

Ideo rem futuram à Deo certo cognosci, quia futura est, non contra, c. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80983](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80983)

scitum à Deo esse futurum. Sic respondet *Anselm.*
op. citato, c. 10. & Wald. & alij. c. praeced. notat. r.
 allegati: & hoc pacto dici potest in sensu compo-
 sito, necessario futurum, quod est praescitum, ita ut
 composito secum non aliam afferat necessitatem
 quam sequentem: at in sensu diuiso, hoc est, si non
 dicitur futurum esse futurum; sed rem illam esse
 futuram, non est necessarium: quia eo modo lo-
 quendi non significamus aliam necessitatem, quam
 praecedentem, quae est ex parte causae: haec autem cum
 libertate voluntatis, ex qua res est futura, è diame-
 tro pugnat. Cum igitur praescientia Dei, ut infra
 videbimus, non sit causa rei futurae, quinimo ordi-
 ne quodam tanquam obiectum rem futuram sup-
 ponat, sequitur necessitatem quae res praescita dicitur
 futura, non esse praecedentem ex causa, sed se-
 quentem rem ipsam ex eo videlicet, quod, ut praeci-
 piatur à Deo, ex ipsa plena libertate supponitur
 iam esse futura. Quod vero praescientia Dei tem-
 pore rem ipsam antecedit, parum interest, ut ne-
 cessitatem praecedentem imponat: ad hoc enim
 opus erat ordine etiam causalitatis priorem esse:
 quia igitur ordine posterior est, ut cap. seq. osten-
 demus, nullam praecedentem necessitatem inferre
 potest: imo vero neque praescientia Dei rem futu-
 ram duratione praecedit, sed tantum rem praesen-
 tem: nam tam ab aeterno est res futura, quam Dei
 praescientia: ergo si rem futuram, ut futura est, praeci-
 pientia nec ordine causalitatis, nec duratione praeci-
 pientia inde voluntas nostra nullam necessitatem
 oppositam libertati contrahere potest. Decipit
 autem ignorantes, & rudes homines, quod vident
 praescientiam dei multo esse antiquiorem re ipsa
 praesenti, atque adeo sibi videtur non esse in sua
 potestate, antiquam illam dei praescientiam muta-
 re. Verum tamen, ut dixi, temporis duratio, & an-
 tecessio nihil omnino obest, quominus res praeci-
 pientia plene maneat sub arbitrij libertate; imo &
 ipsa praescientia dei, quodammodo sub ea etiam
 esse dicitur, ut seq. cap. explicabitur.

Solutione hanc video mihi ex Boeth. quoque
 colligere lib. 5. de consolatione, prola 4. idem enim
 argumentum, quod fecimus, ita proponit. *Sed pra-*
escientia (inquit) tamen est futuris eueniendi necessitas non
est signum tamen est necessario ea esse ventura. Hoc est li-
 cet praescientia non sit causa futuri, est tamen si-
 gnum, & certa illius cognitio, quae decipi nullo
 modo potest: ergo nec res potest aliter euenire.
 Respondet autem his verbis: *Hoc igitur modo, etiam si*
praecognitio non fuisset, necessarios futurorum exitus esse
constaret: omne enim signum tantum, quid sit ostendit, non
vero efficit, quod designat: ac si dicat, si ex eo solum,
quod Deus praescit, sequitur euentus omnes esse
necessarios, etiam si nulla esset praescientia, neces-
sarii nihilominus essent. Nam scientia dei non est
 causa, ut euentus sint, sed tantum est signum de-
 monstrans, quales sint: hoc autem non potest, ne-
 cessitatem imponere causae, ut operetur: quare om-
 nia quae sunt praescientia, necessario operantur
 sine illa necessario etiam operantur: siquidem
 scientia solum indicat euentus à suis causis, & nul-
 lo modo mouet ad illos: cum igitur plures effectus
 ex causis proprijs sint contingentes, & liberi, ut ali-
 qui etiam haereticis fatentur, & manifestum est; se-
 quitur existente praescientia Dei, eos nihilominus
 liberos, & contingentes manere. Supponit quidem
 Boeth. euentus contingentes esse priores esse praeci-
 pientia, & ita ex illa non posse aliquam praecedentem

tem necessitatem contrahere, licet recte inferatur ex
 praescientia necessitas sequens, ut explicatum est.

Verum urgebit aliquis ulterius, si res futura ma-
 net omnino libera, & in potestate operantis, ut
 possit non esse futura, iam manet incerta, & falli-
 bilis: quomodo ergo scientia Dei circa illam, certa
 & infallibilis esse potest? Respondeo ex doctrina
 Capreoli in 1. dist. 40. quest. 2. art. 2. ad 1. contra secun-
 dam conclusionem, scientiam quidem dici posse cer-
 tam, aut incertam, fallibilem, aut infallibilem:
 dicitur autem infallibilis, quae non potest aliud
 intelligere, quam est, ac proinde decipi nequit,
 ut si intelligit rem fore, non potest simul non fore;
 & eodem modo certa dicitur, quia semper
 veritatem ipsam attingit; contra vero dicitur sci-
 entia incerta, & fallibilis, quia verum pro falso ali-
 quando potest intelligere, & ita decipi; sed res ipsa
 aut euentus in epte dicitur incertus, aut certus, fal-
 libilis, aut infallibilis, quia res ipsa deceptionis ca-
 pax non est, sed dici debet euentus necessarius, aut
 liber, & contingens; vulgo etiam dicitur euitabi-
 lis, & inuitabilis, quoniam ita indifferenter eue-
 nit, ut non euenire possit; aut ita determinate, ut
 non euenire nequeat.

Hoc supposito, quod admodum loquendi, &
 proprietatem illius pertinet, ad argumentum di-
 co, posse simul esse praescientiam dei infallibilem,
 & certam alicuius rei futurae, libere tamen, & eui-
 tabiliter rem illam esse futuram, si de necessitate,
 aut inuitabilitate praecedenti, quae est solum ex
 parte causae loquamur: nam si de sequenti sit ser-
 mo, necessario, inuitabiliter res illa praescita fu-
 tura est, ut autem scientia dei certa sit, satis est, si
 ipsa scientia infinitate sua semper ad id, quod vere
 futurum est, referatur, etiam illud libere futu-
 rum sit: nam cum scientia dei quodammodo ex-
 pectet rem ipsam, utrum sit futura, an non, quia
 ordine quodam re ipsa futura scientia dei poste-
 rior est; & intellectus dei talis virtutis sit, ut nihil
 verum ipsum latere possit, sed ad id, quod verum
 est, semper tendat, atque futurum omne aut sit de-
 terminate futurum, aut non futurum: sequitur
 Deum decipi, aut falli scientia sua non posse, quia
 licet obiectum aliter possit euenire, ipse tamen in-
 finitatem sui intellectus semper attendit, quo tan-
 dem de facto causa illa inclinabit, & quid inde fu-
 turum sit, nunquam ignorare potest: id quod se-
 quenti cap. exactius declarabitur. Quamobrem
 certitudine scientiae dei, ad infinitatem intellectus
 ipsius, quem nulla veritas latere potest, tanquam
 ad propria causam deduximus disp. 65. cap. vlt.

CAP. VI.

Ideo rem futuram à Deo certo cognosci, quia
 futura est, non contra.

UT firma maneat ea, quae de concordia sci-
 entiae Dei cum nostra libertate haecenus di-
 ximus, necesse est fundamentum illud, quod e. 4.
 ultimo loco iecimus, amplius confirmare. Sunt
 enim aliqui recentiores Theologi, qui illud con-
 uellere moluntur, probantque in vniuersum, id-
 eo rem esse aut fore, quia à Deo cognoscitur, non
 contra id vero auctoritate, & ratione suadere con-
 tendunt.

In primis ex Aug. 5. de ciuit. c. 9. in fine ubi de causis
 creatis sic loquitur. *Ideo quicquid valent, certissime va-*
lent, & quod factura sunt ipsi, eo ipso factura sunt, quia
valent.

35

Ex Gregor.

Ex Schola-

sticis

S. Thom.

Origenis.

Albertus.

Bonavent.

Gregor.

36

Ratione cen-

firmatur.

Opposita sen-

sentia ven-

tior.

Patrum au-

thoritatem fir-

matur.

O'gen.

Iustin.

Chrysost.

Damas.

Cyril.

Hier.

Boeth.

Beda.

Aug.

37

valiturus, atque facturus ille præscit, cuius præscientia sal-
li non potest, & 13. de Trinit. c. 13. Vniuersas creaturas, &
spirituales, & corporales non quia sunt, ideo nouit (scilicet
Deus) sed ideo sunt, quia nouit. Idem habet 6. de Trinit.
cap. 10. Accedit Greg. lib. 10. moral. c. 23. alias 24. Nam
quacumque sunt (inquit) non ab æternitate ideo videntur
quia sunt, sed ideo sunt quia videntur.

Ex Scholasticis quoque huic sententiæ adsti-
pulari videntur, primum S. Thom. in hac quæst. art. 8.
ad 1. ubi testimonio Origenis, quo ille videtur as-
serere futurum esse causam scientiæ quam Deus
de illo habet, respondet intelligendum esse secun-
dum causam consequentiæ tantum, quia recte in-
fertur ex eo quod aliquid est futurum, illud à Deo
cognosci, non alio modo: sic autem recte colligi
potest causa ex effectu; ergo si res futura,
etiam si scientia sit causa rei futuræ. Deinde Alber-
tus in 1. d. 8 art. 3. Bonau. q. 1. & 2. & Gregor. q. 2. art. 3.
ad quoddam argumentum aliquantulum ante finem arti-
culi docent scientiam dei esse causam, ut res sint fu-
turæ, res autem futuras non esse causas diuinæ sci-
entiæ, secundum modum (inquiunt) essendi, sed
esse sibi mutuo causas inferendi, id est ex vno bene
aliud inferri; verbi causa, deus scit, Petrum pecca-
turum: ergo Petrus peccabit, & contra, in quo
cum S. Thom. plane sentire videntur. Ratione ve-
ro idem probatur. Nam si non solum, ex eo quod
futurum aliquid est, inferretur à deo præciti, sed
etiam, quia futurum est, ideo à deo esse præcogni-
tum; debemus concedere, temporale esse cau-
sam æternæ: res enim futura tempore finitur, scientia
autem dei æterna est: imo & creatum esset cau-
sa increati, scientia enim dei increata est, res autem
futura est creata.

Verum communi doctrina Patrum, & ratione
bene perspecta, res hæc extra controuersiam esset
si animus indagandæ veritatis potius, quam con-
tentioni esset intentus. Sunt enim in primis præ-
clara quidem Patrum testimonia, quibus doce-
mur ideo res aliquam à deo præsciri, quia futura
est, non contra, (an vero propterea res futura di-
cenda sit quodammodo causa scientiæ dei cap.
seq. declarabimus) sic tradunt expr. ille ex Græcis
Orig. in illud ad Rom. 8. Quos autem prædestinauit Iustinus
lib. quæst. a gentibus Christianis positurum q. 53. Chrysost.
Homil. 60. super Matth. explicans illud Luc. 17. Nece-
esse est scandala veniant. Da li. contra Manicheos, non longe à
fine Cyril. lib. 9. in Ioan. cap. 1. circa finem. Ex Latinis
Hieron. in illud Ezech. 2. Hac dies ad eos & in illud Ie-
rem. 26. Noli subtrahere verbum. Boeth. 5. de consolati-
onibus. Beda rom. 8. lib. quæst. quæst. 13. quibus addit
Aug. 3. de ciuit. c. 10. prope finem, qui quamuis de pec-
cato solum dicat, ideo esse à deo præcognitum,
quia futurum est, non contra; nisi tamen de omni
re futura idem existimaret. videlicet ideo à deo
præciti, quia futura est, non autem ideo futuram
esse, quia præcognita sit, neque de peccato alle-
gere posset, ideo præciti, quia futurum est: æqua
namque vtriusque ratio quoad hoc esse videtur.
Solum dicere posset, in quo cum eo ceteri conue-
nient, non ideo peccatum esse futurum, quia à
Deo præciturum, quo à nulla dei scientia, imò ne-
que voluntas possit esse causa peccati aliter, quam
omnium aliarum rerum: nam voluntas saltem,
imò & aliqua scientia dei causa earum esse potest:
ut infra dicitur. Alij vero omnes Patres de omni
re futura, non de solo peccato diserte loquuntur,

& asserunt non ideo rem aliquam esse futuram, Iustin.
quia à deo præscitur, sed ideo esse præcognitam,
quia futura est. Tamen Iustinus occasione acce-
pta peccati, de quo loquebatur, in vniuersum de
quocumque futuro illud asseruit, quod ex ipso
proxime retulimus.

Porro testimonijs adductis non satisfieri, si cum
S. Thoma dicamus Patres solum locutos de sola
causa consequentiæ, patet manifeste: nam, ut Lo-
gici dicunt, aliud est, vnum ex alio sequi conse-
quentia (ut aiunt) illatiua, seu conditionali, quam
inferri consequentia causali, illatiua enim solum &
conditionali re de reciprocantur futurum pecca-
tum, & scientia dei, quia inuicem coherent, qua-
re bene sequitur, Deus scit futurum peccatum, ergo pec-
catum erit, & contra similiter si deus scit futurum pecca-
tum, illud erit & contra: ac causali consequentia co-
modo certe inferri non potest peccatum ex scientia:
nullus namque audeat dicere, ideo futurum
peccatum, quia deus præscit. Et Patres citati
præsertim Aug. Beda & Chrysost. qui de peccato ex-
presse loquuntur, id aperte negant, ceteri vero eo-
dem modo de quavis re mundi futura: & sicut Pa-
tres negant ideo futurum peccatum, aut rem ali-
quam, quia à deo præscitur: ita continuo aliterunt,
ideo præciti, quia futurum est: vsurpant vero par-
ticulam causalem eodem modo: alioqui enim in-
ordinate loquerentur. Quare si particula, Quia, est
solum nota consequentiæ illatiue, vtrumque
plane concedere deberent, sicut si vterentur par-
ticula Ergo vel particula Si, cum igitur vnum ne-
gant, aliud concedant ut vidimus, sequitur parti-
culam, Quia, accipi in sua propria significatio: e &
modum causæ, atque prioris quodam modo deno-
tare, ut mox explicabitur.

Porro inter reliquos Patres Iustinus disertis
verbis affirmat, rem prius esse futuram, quam præ-
cognitam à deo, imò esse causam præscientiæ, sic
enim ait: Nec causa est eius, quod futurum est prænotio,
sed quod futurum est, causa prænotioris: quibus verbis
satis expresse affirmat, futurum esse causam præ-
scientiæ: quod autem sit prius futurum, non mi-
nus clare statim subiungit, Neque enim prænotionem
sequitur, quod futurum est, sed quod futurum est, prænotio:
similia habent Origen. & Hieron. locis citatis, ubi
placuit eadem ratione negare vnum, quoad aliud
affirmant: ac proinde si futurum non est posterius
ordine causæ ipsa prænotione, eodem modo de-
bere esse prius prænotione: nam si de sola illatione
consequentie sermo esset, prænotio & futurum le-
mutuo sequerentur, Ratione id ipsum probatur,
nam quævis scientia supponit suum obiectum,
nam quod cognoscit, non dico quod facit, sed quod
cognoscit, ea saltem ratione, qua tanquam verum
ipsum cognoscit, sic adstruit Aug. 4. de Gene. ad li-
teram cap. 32. Neque enim, (ait) cognitio fieri potest, nisi
cognoscenda præcedant. Qui quamuis de cognitione
creata loquatur, idem ut diuina, quatenus solum
cognitio speculatiua est diceret, omnis namque in-
tellectus in vniuersum dicitur verus, quia intelli-
git aliquid esse, quod est, aut non esse, quod non
est, idcirco scientia, quam Deus de rebus possibili-
bus habet, supponit iam ipsas possibiles, ut infra
dispo. 10. latius ostendens, non tamen facit esse
possibiles, idem ergo de scientia visionis dicen-
dum est, eam nimirum non facere suum obiectum
sed supponere, res autem futurae sunt obiectum
scientiæ visionis, ergo non ideo futurae sunt, quia
videntur,

videntur, quinimo ideo videntur, quia futura sunt. Id quod expresse docuit Boeth. 5. de consol. pro-
sa 4. quem c. p. ced. allegauimus, cum ait, prae-
scientiam Dei esse signum rei futurae, non tamen
efficere id, quod significat.

Dixi autem, quo iuris obiectum, quod cogno-
scitur prius esse scientia, qua debet cognosci, nam
si loquamur de obiecto scientiae practicae, quod est
opus ipsius, quatenus est eius effectus, eam non
anteceedit, sed potius sequitur. Sic res futurae com-
parantur cum scientia practica Dei, quam non-
nulli Scholastici vocant scientiam approbationis,
haec namque sicut ex Dei voluntate, tanquam ex
causa, vere futurae sunt, sicut etiam pendunt ex scien-
tia ipsius, quia hoc aut alio modo eas fieri dicitur, &
inducit, & in quorundam sententia solum habet
rationem iudicii, quod voluntatem praecedat, vel
ut alijs placeat, rationem etiam imperij, quod vo-
luntate subsequatur: utroque autem modo haec
nondum est scientia visionis, qua videntur futurae
sed antequam ex illa res intelligantur futurae, so-
lum circa possibilia versatur, eaque intelliges, hoc
& illo modo, ac tempore fieri, bonum esse iudicat,
& voluntati proponit, aut virtute illius imperat.
Quare decipiuntur, qui dicunt, scientiam visionis,
qua futura cognoscuntur, & esse practicae & spe-
culatiuae, cum sit omnino speculatiua, nam quae co-
gnoscit futura, ut reuera sunt futura, non facit illa:
licet hanc scientiam post decretum voluntatis
Dei esse intelligitur per quod res habet, quod sunt
futurae: prius igitur est scientia rerum, ut possibiles
sunt, & decretum voluntatis Dei, quam res sunt futu-
rae, haec namque duo sunt causa futuri, scientia au-
tem visionis nondum est, quousque res sit futura.

Quocirca Alex. 1. p. q. 24. m. 2. Albertus. Bo. & Greg.
locis in hoc allegatis cum Magistro in 1. d. 3. recte
admonent, duas in Deo scientias esse, alteram ap-
probationis, quam nos practicae vocauimus, &
hanc inquit esse causam rerum futurarum: at-
que ideo res esse futuras, quia sciuntur. Alteram
vero speculatiuam, qualis est scientia visionis: haec
enim, ut diximus, practica esse non potest & hanc
dicunt non esse causam futurorum neque ideo res
esse futuras, quia sciuntur. Habemus ergo ex sen-
tentia horum, non ideo res esse futuras, quia prae-
sciuntur esse futurae: & quamuis Alex. neque asse-
rat, neque neget ideo res futuras praesciri à Deo,
quia futurae sunt, Mag. tamen Alber. Bonauent. &
Greg. imo Hugo de S. Victore eam causalem ma-
nifeste concedunt, ut in solutione rationis contra-
ria patebit.

Ex his primum ad testimonia nobis opposita in
principio respondetur. Ad Aug. dico, illis tribus
locis ipsum loqui, non de scientia visionis, qua res
futurae praecognita sunt, sed de scientia practica,
quam circa res possibiles, ut obiecta cognita, ver-
sari diximus; de hac autem recte dicitur, ideo res
futurae esse, quia à Deo cognoscuntur: nam alibi
ipse Aug. etiam à nobis allegatus, loquens de sci-
entia speculatiua visionis, aperte dicit, ideo pecca-
tum esse à Deo praecognitum, quia futurum ean-
dem autem rationem esse docuimus peccati, futuri,
& cuiuslibet alius rei, ut si ideo peccatum
praescitur, quia futurum est, idem de omnibus re-
bus futuris dicendum sit.

Quod si velimus testimonium August. 5. de ciuit.
c. 9. de scientia rerum futurarum speculatiua, quae
proprie praescientia dicitur, intelligere (nam eo

loco non vitur nomine scientiae, sed praescientiae)
possumus respondere, Aug. non dixisse simpli-
ter, praescientiam esse causam, ut res sit futura,
sed ut causae certissime dicantur valere, quicquid
valent, & omnino facturae sint; causam inquam
esse praescientiam Dei, quae falli non potest: qui-
bus verbis solum contendit, assignare propriam
causam certitudinis & (ut ita dicam) infallibilita-
tis rerum. Haec enim ut c. p. ced. notauimus, non con-
uenit rebus, sed intellectui qui proprie falli dicitur
aut non falli: quod igitur res dicantur certissime
futurae, aut causae certissime operaturae, aut omni-
no operaturae, causa est praescientia Dei, Quae falli
(inquit August.) non potest. Cum vero dicit, omnino
facturae, accipit particulam omnino, pro certissime,
& totum refert ad intellectum, ut explicatum est.
Adde etiam, quod August. lib. 15. de Trinit. cap. 13.
non negauit ideo res à Deo cognosci futuras, quia
futurae erant, sed non ideo cognosci, quia sunt, in-
telligit, praesenti tempore. Id autem verissimum
est, quia licet ex futuris rebus, adueniat Deo ab
aeterno nouus modus scientiae, nostro modo intel-
ligendi, quam vocamus scientiam visionis, quae
non esset in Deo, si nihil esset futurum addito so-
lum respectu rationis; tamen ex rerum actuali exi-
stentia, & praesentia, non aduenit Deo nouus mo-
dus sciendi, nostro etiam modo intelligendi, vel
solo adhuc respectu rationis addito. Et ita conten-
dit August. praesentia rerum nihil à Deo sciri, quod
antea non sciretur, ille enim ab aeterno nouit rem
futuram relata ad hoc tempus, & eandem rela-
tam ad aliud nouit praesentem, & praeteritam. At
vero ex eo, quod res sunt futurae, aliquid nouit ab
aeterno, quod non nouisset, nisi futurae essent, addi-
to tamen solum respectu rationis: cum vero dicit,
res ideo esse quia Deus scit, loquitur etiam de
rerum praesentia, cuius dicit esse causam scientiam
Dei, non quidem rerum futurarum, quae est solum
scientia visionis, & speculatiua; sed eam quae est
practica & fertur ad res possibiles, ut explicatum
est. Ad Greg. respondeo, non negat, ideo res fu-
turas à Deo cognosci, quia futurae sunt; sed quia
praesentes: contendit enim necessarium non esse
rerum praesentiam, ut res cognoscantur à Deo sicut
est necessaria, ut à nobis sciuntur: neque dixit ideo
res esse futuras, quia à Deo cognoscuntur, sed ideo
esse praesentes, loquebatur enim de praesentia ob-
iectiua, ut supra disp. 64. c. 3. notauimus, & ita opti-
me dixit, ideo res esse in Deo praesentes, quia vi-
dentur. Est enim ipsa cognitio ratio formalis prae-
sentiae ipsarum.

Ex Scholasticis vero, quos pro opposita senten-
tia allegauimus, mihi solum difficultatem ingerit S. Th.
cum enim agit eo loco de scientia speculatiua vi-
sionis, adhuc tenuit concedere, res esse causam
praecognitionis Dei: idcirco causalem illam, Eores à
Deo cognoscuntur, quod futurae sunt, quam ipse ex Ori-
gine sibi obiecerat, putat intelligendam solum de
causa inferendi, quia recte sequitur si aliqua sunt
futura, ea à Deo cognosci: tamen si talis cognitionis
non sint causa. Sed forsitan id tantum voluit doctor
Angelicus, quod B. Bonau. Al. & Greg. pro con-
traria opinione initio citati dicere voluerunt:
nempe res futuras non esse causam scientiae Dei
quoad modum (ut ipsi dicunt) essendi, hoc est,
non esse Physicam causam à qua ipsa scientia Dei,
quae est eius substantia, & essentia secundum esse
pendeat: quod verissimum est. Addunt vero, res
futurae

Aug. tantum
negat res à
Deo cognosci
quia sunt
non quia fu-
turae sunt.

34

Eodem modo
Greg. loqui-
tur.

44

Mens S. Tho.
& aliorum
Scholast. ex-
plicatur.

Bonau.
Alber.
Greg.

370

futuras esse causam præscientiæ Dei, quoad modum denominationis, quod licet expresse non asserat S. Thom. nulla ratione negaret. Etenim præscientia Dei supra nudam ipsius essentiam, non est aliquis actus elicited, sed essentia ipsa, addito solum respectu rationis, qui necessario procedit ex rebus futuris, ut futurae sunt, a citur præscientia, que alias est ipsa substantia Dei, & per respectum etiam rationis ad res, ut possibiles, dicitur scientia, quam Scholastici appellant simplicis intelligentiæ: nam futurorum, scientiam visionis, aut præscientiam vocant. Recte igitur asserit, ideo Deum præscire futura, & eius substantiam, aut scientiam habere respectum futuræ, ex quo nihil reale Deo advenit ut dicitur 78. futurus demonstrabitur. Ideo Greg. loco allegato & Marfilan. 1. q. 40. ad 5. rationem, plane docent, præscientiam Dei ordine quidem esse posteriorem rebus futuris, ut sequenti cap. etiam dicemus: hoc tamen non negaret Sanctus Doctor, ac proinde in hunc sensum concederet illam propositionem, Ideo præsumunt futura, quia futura sunt.

Gregor.
Marfil.Apertum
Hugonis testimonium
pro aeterna
scientia.

Magister.

46

Ratio opposita
æ scientia
sequitur.

De doctrinam hanc non obscure indicavit Hugo de S. Victore lib. 1. de Sacramentis parte 1. c. 16. ubi ait: Si futura non essent, in Deo præscientia non esset: sed ex hoc nihilominus in Deo fuisset, quia ipsa qua præscientia est scientia fuisset: quasi dicit, eadem essentia Dei maneret, quæ esset etiam possibilem scientiam, sed cum non haberet respectum ad futura, præscientia non diceretur: solumque Deo denominatio, & respectus rationis decideret: est igitur futurum causa denominationis, ut dixerunt Alber. Bonau. & Gregor. Quamobrem Magister, in ea 8. d. noluit futura appellare simpliciter causam præscientiæ Dei, sed solum dixit esse causam siue qua non, ut hunc modum causalitatis non per Physicum aliquem influentiam realem, sed per modum obiecti, & fundamenti relationis assereret: & cum dixit esse causam siue qua non, plane denotavit, non esse aliquid comitans, sed præcedens præscientiam Dei, ut præscientia est: quare & causalis illa prædicta in eius scientia concedenda est.

Deinde perspicuum patet, quam parum probet opposita ratio: cum enim dicimus rem futuram esse causam præcognitionis Dei, non significamus esse Physicam causam alicuius existentis in Deo realiter, quæ in ipsum Deum reipsa operetur, vel quidpiam influat, sed solum dicimus, ille causam respectus, & denominationis, ob quam scientia Dei præscientia nuncupatur. Quare nec creatum ponitur vera causa in creatis, imo nec temporale dicitur causa alicuius æterni, nam licet præscientia Dei dicatur æterna, quia fundamentum sufficiens est, ut ab æterno scientia Dei dicatur præscientia, & res præcognita tempore incipiat existere & eodem finitatem: ita tamen ab æterno futura est, sicut ipsa præscientia: cum vero res dicitur causa præscientiæ secundum denominationem, & respectum rationis, quia fundamentum illius est, intelligitur esse causa, quatenus futura, non quatenus præsciens: ergo non assignatur temporale causa principalis alicuius æterni, neque aliquid creatum alicuius increati. Porro autem rem ab æterno futuram esse, neque in tempore incipere esse futuram, manifestum est, & læpius in hac disp. 66. notavimus.

47

EX dictis in hac disp. aliqua colligere licet notatione digna, quæ doctrinam hactenus a nobis traditam non medocriter illustrabunt: primum est id, quod docuerunt Greg. in 1. d. 8. q. 2. ad 3. in responsione iussit in argum. prope priorem, & Marfilan. 1. q. 40. in solutionibus argum. eorum ad quamvis rationem: scilicet in nostra natura esse potestatem, Deum præscire futura, quæ ex nostra voluntate futura sunt: id autem probant. Nam cum præscientia Dei supponat rem esse futuram, & quælibet res hodie a nobis futura sit in nostra potestate: efficitur præscientiam etiam videri quatenus præscientia est, in nostra etiam potestate esse, hoc est, quod Deus præsciat aliquid esse futurum, vel non futurum, nobis liberum est. Hoc tamen non est ita intelligendum, ut dicamus, nos posse mutare præscientiam, quam semel ab æterno in Deo esse supponimus, ut propter nostram libertatem in Deus ex vno in aliud mutetur: id enim fieri nequit, etiam si loquatur de sola mutatione respectus, & relationis rationis ob quam diximus scientiam Dei præscientiam appellari, non quia ex hac sola variatione sequeretur, in Deo esse incommutabilem aliquam mutationem, solum enim esset mutatio respectus rationis: quæ ex genere suo Deo non repugnat, ut in aljs constat: sed ideo non possumus præscientiam Dei, quam de re aliqua futura semel supponimus, mutare, quia eo ipso, quod dicimus, Deum aliquid scire, etiam affirmamus ipsam futuram: ut eadem cap. 4. ex Aristoteli notavimus, cum asserimus, Deum præscire rem aliquam, eo modo loquendi ab quo vltro alio additamento dicimus, quod scire rem illam fore: ergo cum necessarium sit rem futuram esse futuram, nec oppositum in nostra sit potestate, ut eodem modo etiam probavimus: fit, ut neque in nostra libertate possumus fieri, quod a Deo præscitum, non sit præcognitum: esset enim etiam nobis liberum facere futurum non fore, quando est futurum. Quare cum dicimus, in nostra esse potestatem, ut Deus ab æterno aliquid præsciat, considerare debemus scientiam Dei, antequam relatione ad futura habere dicatur rationem præscientiæ: ac proinde antequam supponamus, aliquid esse futurum: sic autem quemadmodum in nostra dicitur esse potestatem omne id, quod a nostro libero arbitrio futurum est, eo quod etiam si ab æterno futurum sit, a nobis non ab alio fore futurum est: eodem modo intelligemus in nostra situm esse potestatem, ut Deus qui ante quam res sit futura, eam non præscit, illam ab æterno prævideat. Quia si nos ex nostra libertate illam non ellemus facturi, nec ab æterno esse futura, nec Deus illam præsciret: tempore autem mutari non potest etiam respectus ille rationis, ex quo præscientia dicitur: ameni relatio creatoris, & homini possit variari, quia virtus infinita divini intellectus non expectat inventum in tempore, sed cum ab æterno prævenit. Cum enim res quæ in tempore futura est, ab æterno futura sit, & una pars tantum contradictionis, distincte ex voluntate nostra futura sit, licet opposita etiam possit esse, quo sufficenter saluatur libertas, ut dicitur 66. c. 2. prædictum est, ea quæ ab æterno ad divinum intellectum referantur, ut obiectum intelligibile, consequitur eam patrem ab

48

Assestum.

Dei scire
in æterno
dicatur.

ab